

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 P 239170 25 Rev
Sarajevo, 07.10.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Jasminke Kubat, kao predsjednice vijeća, Mirsade Čaušević-Dučić i Amele Mahić Samardžić, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja M.A., sina J. iz M., Ulica ... koga zastupa punomoćnik Rešad Tvrtković, advokat Advokatskog društva "Tvrtković" d.o.o. Mostar, protiv tužene Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo pravde, koju zastupa zakonski zastupnik Federalno pravobranilaštvo, radi naknade nematerijalne štete, vrijednost spora 30.100.00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj: 58 0 P 239170 25 Gž 2 od 15.05.2025. godine u sjednici vijeća održanoj dana 07.10.2025. godine donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj: 58 0 P 239170 24 P 2 od 27.11.2024. godine prvim stavom izreke odbijen je tužbeni zahtjev da se tužena obaveže da tužitelju na ime naknade nematerijalne štete zbog povrede ugleda i časti, pretrpljenog straha i umanjena životne aktivnosti isplati iznos od 30.100,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 05.07. 2021. godine, kao dana podnošenja tužbe, pa do isplate. Drugim stavom izreke tužitelj je obavezan da tuženoj naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.863,88 KM u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj: 58 0 P 239170 25 Gž 2 od 15.05.2025. godine žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Protiv drugostepene presude, reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, drugostepena presuda preinači, na način da se tužbeni zahtjev usvoji u cijelosti uz naknadu troškova parničnog postupka, uvećanih za troškove sastava žalbe u iznosu od 1.667,25 KM i sastava revizije u iznosu od 3.538,08 KM, te takse po određenju suda ili da se obje nižestepene presude ukinu i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tužena nije podnijela odgovor na reviziju.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP), ovaj revizijski sud je odlučio:

¹ "Službene novine F BiH" broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

Revizija nije osnovana.

Bez osnova je revizijski prigovor da je u postupku pred drugostepenim sudom počinjena povreda odredaba parničnog postupka. Suprotno prigovoru revidenta, pravilno je drugostepeni sud zaključio da je prvostepeni sud izvedene dokaze cijenio u skladu sa odredbom člana 8. ZPP i na osnovu slobodne ocjene izvedenih dokaza utvrdio pravno relevantne činjenice u ovoj pravnoj stvari. Prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude dao pojedinačnu ocjenu dokaza, doveo svaki ocijenjeni dokaz u vezu sa drugim dokazima i izveo zaključak o dokazanosti odlučnih činjenica.

Drugostepeni sud je u skladu sa članom 231. ZPP ocijenio sve žalbene navode cijeneći da pobijana presuda sadrži razloge o svim odlučnim činjenicama sa aspekta predmeta spora, jasna je, razumljiva i utemeljena na sadržaju zapisnika i dokaza u spisu predmeta, tako da ne sadrži nedostatke zbog kojih se ne bi mogla ispitati, pa nema povrede odredbe člana 191. stav 4. ZPP. Time što utvrđene činjenice i izvedene dokaze nižestepeni sudovi nisu tumačili u skladu sa stavom revidenta, nisu počinili povrede odredaba parničnog postupka na koje se revizijom ukazuje.

Stoga nije osnovan revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. počinjenih pred drugostepenim sudom.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatu nematerijalne štete zbog povrede ugleda i časti, pretrpljenog straha i umanjenja opće životne aktivnosti koju je pretrpio zbog vođenja krivičnog postupka.

U postupku koji je prethodio reviziji utvrđeno je, u bitnom, slijedeće činjenično stanje:

- da je protiv tužitelja kod Kantonalnog suda u Mostaru pokrenut i vođen krivični postupak po osnovu optužnice Kantonalnog tužiteljstva HNK, kojom je tužitelju stavljeno na teret počinjenje krivičnih djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 154. stav (1) u vezi sa članom 23. Krivičnog zakona Federacije BiH i krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 156. Krivičnog zakona Federacije BiH u vezi sa članom 23. Krivičnog zakona Federacije BiH,

- da se krivični postupak protiv tužitelja vodio oko 20 godina ali da nije donesena pravosnažna, osuđujuća presuda, već samo prvostepena presuda Kantonalnog suda u Mostaru od 08.06.2018. godine, kojom je tužitelju izrečena kazna zatvora u trajanju od godine dana, ali je ta presuda ukinuta u žalbenom postupku presudom Vrhovnog suda F BiH od 26.11.2019. godine, nakon čega je tužitelj oslobođen optužbe,

- da tužitelju za vrijeme vođenja krivičnog postupka nije određen pritvor, niti je tužitelj bio u pritvoru,

- da je o toku krivičnog postupka javnost redovno, putem medija, izvještavana o toku krivičnog postupka, sa jasnom identifikacijom tužitelja kao osumnjičenog/optuženog,

- da je vještak medicinske struke u svom nalazu naveo da je tužitelj u periodu 1997. - 2001. godine liječen od PTSP-a, da je bio psiho traumatiziran ratnim i poratnim dešavanjima i prije

vođenja krivičnog postupka ali da je trpio duševnu bol u kontinuitetu od saznanja za optužnicu do oslobađajuće presude zato što je bio izložen velikom psihičkom pritisku (hroničnom stresu), a što je imalo za posljedicu narušavanje njegovog tjelesnog i psihičkog zdravlja, radnog funkcionisanja i socijalnog blagostanja, da je tužitelj trpio strah od mogućeg uništenja vlastitog života, kao i dodatni strah za svoje najbliže (suprugu i djecu), te da je imao niz negativnih emocija (odbačenost, degradacija njegove ličnosti, gubitak volje), stanju trajnog neraspoloženja (tzv. reaktivne depresije), povremenom zapadanju u stanje afekta (pred svako suđenje i očekivanje presude)..., što je sve imalo za posljedicu umanjene životne aktivnosti u vidu psihičkih smetnji kroz sniženo samopoštovanje, nedostatak povjerenja, povremene noćne more, povremene anksioznosti, depresije, slabije koncentracije ali da se ne može izjasniti u kojem procentu je tužitelju umanjena životna aktivnost,

- da su svjedoci K.A., D.T. i tužitelj u svojstvu parnične stranke u svojim iskazima naveli da je vođenje krivičnog postupka negativno uticalo na psihičko stanje tužitelja i da je tužitelju zbog vođenja postupka povrijeđen ugled i čast.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je utvrdio da je tužbeni zahtjev neosnovan, uz obrazloženje da tužitelju ne pripada pravo na isplatu nematerijalne štete zato što protiv tužitelja nije donesena pravosnažna, osuđujuća presuda, iako je krivični postupak protiv njega vođen oko 20 godina. Po stavu prvostepenog suda tužitelju bi, u skladu sa članom 435. ZKP F BiH, pripadalo pravo na naknadu nematerijalne štete da je oslobođen od optužbe po vanrednom pravnom lijeku, a kako nije, ne pripada mu pravo na naknadu. Nadalje, prvostepeni sud je utvrdio da tužbeni zahtjev nije osnovan ni u skladu sa odredbama člana 154. stav 1. i 3. ZOO u vezi sa članom 200. ZOO pa je tužbeni zahtjev odbio.

Drugostepeni sud je postupajući po žalbi tužitelja, prihvatio kao pravilne činjenične i pravne zaključke prvostepenog suda, pa je žalbu tužitelja odbio kao neosnovanu i prvostepenu presudu potvrdio.

Po stavu ovog suda, neosnovano revident u reviziji navodi da je tužbeni zahtjev osnovan jer zanemaruje, da pravo na naknadu štete na osnovu odredbi člana 435. stav 1. i 2. ZKP F BiH², ima osoba prema kojoj je pravomoćno izrečena krivična sankcija i osoba koja je pravomoćno proglašena krivom, a oslobođena od kazne, a kasnije je u postupku po vanrednom pravnom lijeku vođen novi postupak koji je pravomoćno obustavljen ili je pravomoćnom presudom oslobođena od optužbe ili je optužba odbijena osim u slučajevima: a) ako je do obustave postupka ili presude kojom se optužba odbija došlo zbog toga što je u ponovljenom postupku tužitelj odustao od krivičnog gonjenja, a do odustanka je došlo na osnovu sporazuma s osumnjičenim, odnosno optuženim, b) ako je u ponovljenom postupku presudom optužba odbijena zbog nenadležnosti suda, a ovlašteni tužitelj je preduzeo krivično gonjenje pred nadležnim sudom. Osuđeni nema pravo na naknadu štete ako je svojim lažnim priznanjem ili na drugi način namjerno prouzrokovao svoju osudu, osim ako je na to bio prinuđen.

Iz činjeničnih utvrđenja nižestepeni sudovi, proizilazi da tužitelj nije dokazao činjenice koje bi bile osnov za primjenu citiranih odredbi, tako da je tužbeni zahtjev pravilno odbijen. Naime, u skladu sa navedenom odredbom, osobama, kojim je nepravomoćno izrečena krivična sankcija i koje su nepravomoćno oglašene krivom, a oslobođene od kazne u postupku povodom redovnog pravnog lijeka, (obustavom postupka, odbijanjem ili oslobađanjem optužbe) nema pravo na isplatu. Stoga po stavu ovog suda, nižestepeni sudovi su pravilno zaključili da u

² "Službene novine Federacije BiH", br. 35/2003, 56/2003 - ispravka, 78/2004, 28/2005, 55/2006, 27/2007, 53/2007, 9/2009, 12/2010, 8/2013, 59/2014 i 74/2020

konkretnom slučaju ne postoje uslovi za isplatu štete jer tužitelj nije bio neopravdano osuđena osoba zato što u toku vođenja krivičnog postupka nije pravosnažno proglašen krivim.

Neosnovani su navodi iz revizije da je tužbeni zahtjev osnovan zbog nastalog umanjenja životne sposobnosti revidenta, kao posljedice medijske pozornosti o toku krivičnog postupka protiv njega i što je cijeloj javnosti predstavljen “kao ratni zločinac” jer revident pravilno ne cijeni odredbu člana 440. ZKP FBiH. Navedenom odredbom propisano je, da ako je slučaj na koji se odnosi neopravdana osuda ili neosnovano lišenje slobode neke osobe, prikazan u sredstvima javnog informiranja i time bio povrijeđen ugled te osobe, sud će, na njen zahtjev, objaviti u novinama ili drugom sredstvu javnog informiranja saopćenje o odluci iz koje proizilazi neopravdanost ranije osude, odnosno neosnovanost lišenja slobode. Ako slučaj nije prikazan u sredstvu javnog informiranja, ovakvo saopćenje će se, na zahtjev te osobe, dostaviti organu, privrednom društvu ili drugoj pravnoj osobi u kojoj je ta osoba zaposlena, a ako je to za njenu rehabilitaciju potrebno - političkoj stranci ili udruženju građana. Stoga u skladu sa navedenom odredbom tužitelju ne pripada pravo na isplatu nematerijalne štete zbog povrede ugleda i časti samo zato što su sredstva javnog informisanja izvještavala o vođenju krivičnog postupka protiv njega. U skladu sa navedenom odredbom tužitelj može samo potraživati da sud objavi u sredstvima informisanja saopćenje o odluci.

Nadalje, pravilno su nižestepeni sudovi zaključili da sama okolnost vođenja krivičnog postupka protiv tužitelja nije osnov za postojanje odgovornosti tužene. Naime za postojanje odgovornosti prema opštim načelima odgovornosti za štetu prema odredbama člana 154. ZOO potrebno je da se ispune osnovne pretpostavke odgovornosti i to pored subjektivnog pravnog odnosa, štetna radnja, uzročnost, protupravnost, te posljedice štete. Ukoliko nedostaje jedan od navedenih elemenata ne postoji odgovornost za štetu. Činjenica da je protiv tužitelja pokrenut i vođen krivični postupak, sama po sebi ne predstavlja osnov za odgovornost jer je odredbom člana 3. stav 1. ZKP FBiH propisana pretpostavka nevinosti i in dubio pro reo, tako da se svako smatra nevinim dok se pravomoćnom presudom suda ne utvrdi njegova krivnja. Po ocjeni ovog suda, a kada se ima u vidu navedeni princip krivičnog prava, sama okolnost da je protiv tužitelja podignuta optužnica i da se vodio krivični postupak nije osnov za isplatu nematerijalne štete. Da bi postojala pretpostavka za odgovornost smislu člana 172. stav 1. ZOO potrebno je da se dokaže da je bio nepravilan ili nezakonit rad suda, a neopravdano i dugotrajno vođenje krivičnog postupka ne dokazuje da se radilo o nepravilnom ili nezakonitom radu suda. Nadležna tužilaštva i sudovi imaju legitimno pravo, da u slučaju sumnje u počinjenje krivičnog djela, tužilaštva pokreću, a sudovi vode krivični postupak protiv osumnjičenih, odnosno optuženih osoba, pa vođenje krivičnog postupka nije pravni osnov za naknadu štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede časti i ugleda. Osnov odgovornosti za naknadu štete povodom vođenja krivičnog postupka nije propisan ni odredbom člana 200. ZOO³, stoga nižestepeni sudovi nisu pogrešno primijenili materijalno pravo, kada su tužbeni zahtjev odbili jer tužitelj nije dokazao da je isti osnovan.

Ne stoje tvrdnje revidenta da odluka drugostepenog suda nije u skladu sa pravnim shvatanjima izraženim u sudskoj praksi i to u predmetu Okružnog suda u Bijeljini broj: Gž 76/2010 od 30.3.2010. godine, u predmetima Općinskog suda u Mostaru broj: 58 0 P 081450 11 P i 07 58 P 019524 06 P i predmetu Suda BiH broj: Rev 502/2012 (2) od 9.12.2013. godine.

³Sl. list SFRJ“ broj: 29/78,39/85,45/89,57/89, „Sl. list RBiH“ broj: 2/92,13/93, 13/94, „Sl. novine F BiH“ broj: 29/03 i 42/11

Naime u predmetu Okružnog suda u Bijeljini broj: Gž 76/2010 od 30.3.2010. godine, tužitelji su bili lišeni slobode i za to vrijeme jedan od njih je bio fizički maltretiran što je ostavilo posljedice po njegovo zdravlje, a drugi nije, ali su on i njegova porodica trpjeli veliki strah i duševne bolove. U predmetima Općinskog suda u Mostaru broj: 58 0 P 081450 11 P i 07 58 P 019524 06 P, tužitelji su bili pravomoćno osuđeni za određena krivična djela, a povodom vanrednog pravnog lijeka te su presude ukinute, odnosno istraga je obustavljena. U dostavljenoj sentenci presude iz predmeta Suda BiH broj: Rev 502/2012(2) od 9.12.2013. godine, nisu vidljiva činjenična utvrđenja zbog čega ovaj sud nije mogao izvršiti analizu tog revizijskog navoda o različitoj sudskoj praksi, i eventualno zauzeti drugačiji stav prema predmetnoj reviziji.

Naprijed navedeno ne ukazuje da se radilo o istom činjeničnom i pravnom utvrđenju i da su nižestepeni sudovi izrazili suprotan pravni stav izražen kroz dosadašnju sudsku praksu u istom činjeničnom i pravnom osnovu, kako to revident pogrešno navodi jer različit činjenični supstrat, daje i drugačiji činjenični zaključak za primjenu materijalnog prava na odnosni spor.

Ostali revizijski navodi nisu od odlučnog značaja za donošenje odluke u ovoj pravnoj stvari, pa ih ovaj sud u skladu sa članom 231. u vezi sa članom 253. ZPP-a, nije ni posebno obrazlagao.

Imajući u vidu naprijed navedeno, ovaj sud je utvrdio da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, pa kako nije utvrđeno ni postojanje razloga na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, reviziju je na osnovu odredbe člana 248. ZPP valjalo odbiti kao neosnovanu.

Ovaj sud je primjenom člana 397. stav 1. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP odbio zahtjev tužitelja za naknadu troškova za sastav revizije jer nije uspio u revizijskom postupku.

Predsjednica vijeća
Jasminka Kubat, s.r.